

TURINYS

AŠ – GYVAS, TU – GYVAS, MES VISI - GYVI

- 8 Iš kiaušinio – nauja gyvybė
- 10 Apie kailius, plunksnas ir žvynus
- 12 Apie lizdus ir namelius
- 14 Kaip gyvūnai juda?
- 16 Gyvūnų kalendorius

VABZDŽIAI

- 20 Greiti oro žirgai
- 22 Auslindos neieško tavo ausies
- 24 Žiogai groja mums ir sau
- 26 Vis dar nepažįstamos blakės
- 28 Cikados ir cikadėlės
- 30 Kam vabalui straublys?
- 32 Gaudžia grambuolių sparnai
- 34 Kodėl uodai zyzia?
- 36 Skruzdėlių pasaulis
- 38 Bitės – darbininkės
- 40 Dūzgia, bet ne bitė
- 42 Kam kanda kandys?
- 44 Balti balti baltukai
- 46 Kur sprindžiuoja sprindis?
- 48 Gražuoliai sfinksai

KITI BESTUBURIAI

- 52 Ko nežinome apie slieką?
- 54 Sraigė keliauja su namu
- 56 Gyvenimas geldutėje
- 58 Kas ropoja atbulas?
- 60 Maža, bet baisi
- 62 Kam reikia šimto batų?
- 64 Kam vorai mezga tinklus?

VARLIAGYVIAI IR ROPLIAI

- 68 Vingrusis žaltys
- 70 Mums gyvatė nebaisi
- 72 Rupūžės – prietemos gyvūnai
- 74 Kokiai varlei gyventi geriau?

ŽUVYS

- 78 Kas bijo lydekos?
- 80 Keliauninkės lašišos
- 82 Kuoja – žvejų džiaugsmas
- 84 Mūsų ežero ešerys
- 86 Maža, bet stipri dyglė

PAUKŠČIAI

- 90 Raudonkojis ilgasnapis gandras
- 92 Ko spokso apuokas?
- 94 Genys – ne tik margas!
- 96 Apie ką karkia varna?
- 98 Viską matantis kėkštas
- 100 Čyru-vyru pavasaris...
- 102 Laukų vištelė kurapka
- 104 Mūsų kaimynės zylės
- 106 Ledspira kielė
- 108 Žuvėdros ir kirai
- 110 Pempė šiaušia kuodą
- 112 Plėšrieji paukščiai
- 114 Balta lyg sniegas gulbė
- 116 Antys sveikinas iš kūdros

ŽINDUOLIAI

- 120 Girios gudruolė
- 122 Pilkas vilkas
- 124 Nepažįstamasis barsukas
- 126 Girių karalius briedis
- 128 Lūšys
- 130 Pelės, pelėnai ir kiti graužikai
- 132 Rudauodegė voveraitė
- 134 Riestasnukis šernas
- 136 Spygliuotasis ežys
- 138 Girių galiūnas stumbras

ŽODYNĖLIS

AŠ GYVAS,
TU GYVAS,
MES VISI –
GYVI

IŠ KIAUŠINIO – NAUJA GYVYBĖ

DAUGELIS GYVŪNŲ
DEDA KIAUŠINIUS. IŠ JŲ
IŠSIRITA JAUNIKLIAI.

Žalčiai, vėžliai,
driežai deda
didelius, **be lukšto**
kiaušinius.
O paukščių kiaušiniai
turi lukštą.

GANDRAS
SUDEDA IR LIZDE PERI 4 KIAUŠINIUS,
O KRABAS GALI SUDĖTI NET
3 MILIJONUS!

ŽUVĖDROS
LIZDAS SU
KIAUŠINIAIS

Žuvų kiaušinėliai vadinami
ikrais. Jie – labai smulkūs ir
jų būna daug.

VARLIŲ IKRAI
APGAUBTI
DREBUČIŲ

Kiaušiniai dažniausiai
būna **margi**, kad
plėšrūnai jų nepamatytų
ir nesunaikintų.
Paukščiai kiaušinius
peri patys. Kitų gyvūnų
kiaušinius šildo **vanduo**,
saulė, pūvantys lapai.

Daugelio vabzdžių jaunikliai
pradžioje būna **lervutės**
stadijoje, po to lervutės virsta
lėliukėmis.

VORO PATELĖ
SU KIAUŠINIŲ
KOKONU

KA TIK IŠSIRITĖS
ŽIRGELIS

KOLORADO
VABALO
LERVA

Drugių lervutė
vadinama **vikšru**.

Vabzdžiai, išsiritę iš lėliukių,
tampa **suaugusiais**.

Pasirodo,
ne tik paukščiai
deda kiaušinius!

APIE KAILIUS, PLUNKSNAS IR ŽVYNUS

Vandenyje gyvenančių žuvų bei varliagyvių oda **laidi vandeniui** ir **orui**.

Žuvis ir ropliai apaugę **žvynais**, paukščiai – **plunksnomis**, o žinduoliai – **plaukais**.

Ilgesni plaukai vadinami **akuotais**, stori – **šeriais**, o tarp jų esantys švelnūs plaukai – **povilne**. Kai kurių žinduolių kailio akuotai virto **spygliais**.

GAMTA GYVŪNAMS PADOVANOJO DRABUŽIUS, KURIŲ JIE NEGALI NUSIVILKTI. TAI ODA, KAILIS, PLUNKSNOS, PŪKAI, KRIAUKLĖS IR DAUGYBĖ KITOKIŲ KŪNO APDANGALŲ.

AR ŽINAI, KAD EŽYS TURI 9 000 SPYGLIŲ?

EŽYS

Augdami vabzdžiai, varliagyviai, ropliai neriasi, pašalindami seną odą.

MOLIUSKAI IŠ KALCIO IR KITŲ MINERALŲ SUKURIA KRIAUKLES

KAMANĖS KŪNA DENGİANTYS PLAUKELIAI ANKSTYVA PAVASARIJĄ SAUGO NUO ŠALČIO

STIRNA KEIČIA KAILI

Žvėrys vasarą turi ploną kailį, o rudenį užsiaugina su povilne – žieminį kailį.

Sausumos gyvūnus **oda saugo** nuo išdžiūvimo, o labiausiai – nuo šalčio ir perkaitimo.

Paukščiai keičia susidėvėjusias plunksnas. O man jos pravers!

APIE LIZDUS IR NAMELIUS

GYVŪNAI, KAIP IR ŽMONĖS, KAI KADA STATO NAMUS PATYS, KARTAIS NAUDOJA SVETIMUS ARBA JŲ VISAI NETURI.

Žalčiai ir **angys** slepiasi urveliuose, o žiemą miega giliai žemėje.

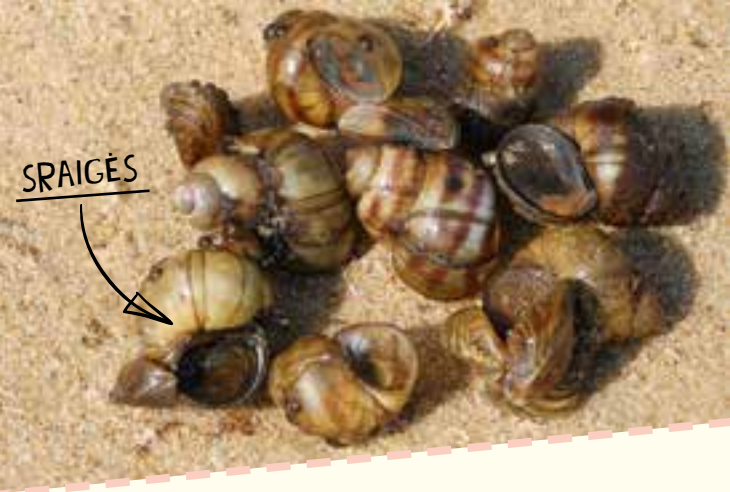
VARLĖS IR ROPLIAI NEMOKA SUKTI LIZDŲ, BET TURI NUOLATINĖS SLĖPTUVES

Vėžlio kiautas yra jo skeleto dalis, todėl negali savo „namo“ niekur palikti.

GEGUTEI NEREIŠIA SUKTI LIZDO. JOS VAIKUS AUGINA KITI PAUKŠČIAI.

Apsiuvos lervutė savo namus – vamzdelį – suklijuoja iš akmenukų, žolių, kriauklelių, o **sraigės** namas – jos organizmo dalis.

SRAIGĖS

VAPSVAVORIO KOKONAS

BEBRŲ NAMAI

BRIEDIS

Vapsvų namai – iš medienos plaušų suklijuoti „popieriniai“ kamuoliai, kurių viduje formuojami **korai** lervutėms.

Lapės ir **barsukai** iškasa daug urvų, kuriais naudojami ir kiti gyvūnai.

Bebrai daug metų stato ir taisy savo namus, jie gali būti kelių metrų aukščio.

Briedis pavargęs atsigula, o pailsėjęs keliauja toliau ir į savo guolį negrįžta.

Voras sidabriukas savo namus po vandeniu stato iš oro burbulų!

Kaip gyvūnai juda?

GYVŪNAI JUDA DAŽNIAUSIAI GALŪNIŲ PAGALBA.

Žinduoliai turi 2 poras galūnių: **priekines** ir **užpakalines** kojas.

Paukščiai bėgioja, šokinėja ir skrenda, kai kurie – plaukioja.

LAUKYS PLUKIOJA

MEDŪZOS PLUKIA IŠŠVIRKŠDAMOS IŠ SAVĖS VANDENI.

MEDŪZA

Varlės šokuoja arba iriasi vandenyje, o **žuvys** iriasi pelekais ir uodega.

KŪDRINĖ VARLĖ

SLIEKAS

Sliekai šliaužia sutraukdami ir išplėsdami kūno raumenis.

Vorai ropoja 4 poromis kojų.

Vėžiai plaukioja ir rausiasi naudodami 5 poras kojų.

Vabzdžiai turi 6 kojas, daugelis jų gali šokinėti ir skraidyti.

MOLIUSKAS JUDA ŠLIAUŽDAMAS IR STUMDAMASIS IŠ KRIAUKLĖS IŠKIŠTA KOJA

Gyvatės ir žalčiai šliaužia vingiuodami visu kūnu. Oho!